

MWONGOZO WA CHOZI LA HERI

Uhakiki wa

1. Jalada/rangi
2. Anwani
3. ploti
4. Maudhui
5. Wahusika
6. Wamathali za usemi

JALADA LA RIWAYA YA CHOZI LA HERI.

Jalada ni sehemu iliyoko juu ya kitabu hasa huwa ngumu na mambo yaliyo muhtasari Wa kile msomaji anataraji ndani. Jalada huwa kuwili yaani, jalada LA mbele na LA nyuma. Kunavyo vipengele muhimu hasa rangi za michoro na maandishi.

MICHORO.

Kuna michoro ifuatayo kwenye riwaya hii:

MCHORO WA USO.

- Uso upo wa binadamu hasa. Mchoro huu ni wazi kuwa ni wa MTU wa asili ya kiafrika kwani rangi yake ni wazi.
- Wakati mchoro kama huu umetumika, unaashiria undani wa kazi. Ina maana kuwa, ndani mwa riwaya tutarajie kukumbana na wahusika amba ni waafrika. Japo kwawezatokea wale wa kizungu lakini kiasi finyu sana.
- Mchoro wa kiafrika hivi pia unamaanisha mandhari ya kazi nzima yamesheheni bara la Afrika.

MCHORO WA JICHO.

- ✓ Hili ni jicho lililoko kwenye ule uso wa binadamu, hivyo basi ni wazi kama mchana kuwa ni jicho la mtu mwafrika.
- ✓ Mbona jicho moja ilhali binadamu wa kawaida anafaa awe na macho mawili?
- ✓ Kuna uwezekano mwandishi alilenga sehemu moja ya HERI wala sio SHARI na HERI!
- ✓ Hivyo ni wazi hakutaka tuzingatie sehemu ya mateso au matatizo lila sehemu ya wema, ufanisi, haki ambavyo kwa pamoja vinamwacha mhusika mlengwa akiwa hana budi ila kulia chozi la heri.

KOPE NA NYUZI ZA JICHO.

Rangi yake ni nyeusi wazi kuwa ni za MTU mwafrika na ni yule wa kawaida asiye na uigaji wowote.

Jinsi ilivyo kwa nyuzi kuzuia jasho (chungu kama chumvi) kuteremka jichoni ndivyo kijazanda imaanishayyo kuwa mtetezi wa mwafrika ni mwafrika mwenyewe.

Na pia ilivyo kikawaida kwa kope kuzuia vumbi kuingia machoni, ndivyo ilivyo tena mwafrika kujizua mwenyewe dhidi ya machafizi ya hali yoyote aidha ya ndani au nje

CHOZI

- ✓ Chozi hilo ndilo CHOZI LA HERI kwani ndani mwake kuna mchoro wa watu watatu wanaonekana wakicheka.
- ✓ Cheko hilo huenda ndilo sababu la CHOZI hili kutoka na kama ni kicheko kisababishi, basi haina tatizo kuamini kuwa ndilo CHOZI LA HERI!

MCHORO WA WATU WATATU.

- ❖ Mchoro huo upo kwenye chozi.
- ❖ Watu ni watatu ambapo wa kiume ni wawili huku wa kike akiwa peke yake.
- ❖ Maana wazi ni kuwa, jinsia zote zimezingatiwa kitabuni isipokuwa jinsia ya kiume imepewa nafasi kuu na kike nafasi ndogo.
- ❖ Ikumbukwe kuwa, hali hii inaashiria ubabedume au taasubi ya kiume ambapo wanaume wanapewa nafasi kubwa

- zaidi ya wale wa kike.
- ❖ Hivyo basi, ni vyema sote tutaraji migawanyo ya kijinsia kiwango fulani ndani mwa riwaya.
  - ❖ Mchoro huo pia unaonyesha wazi kuwa wote wameshikana nyongani kwa ukaribu sana...hii ni ishara kuwa wahusika waafrika ndipo wapate HERI, lazima walikuwa wameSHIRIKIANA na KUUNGANA pamoja kihali na kijinsia.
  - ❖ Mchoro huo huenda inahalisi kuwa watu hawa watatu ni Umu, Dick na Mwaliko. Walifurahi mno walipokutana wote katika hoteli ya Majaliwa. Riwayani, Umu na Dick walikimbia wote kwa pamoja na wakamkumbatia ndugu yao Mwaliko na huku wakaanza kulia na kutokwa na machozi ya farajaheri.
  - ❖ Kwa ujumla, mchoro kwenye jalada la riwaya ya CHOZI LA HERI ni jazanda ya nini tutaraji ndani mwake

RANGI NA MAANA ZAKE

Kwenye jalada la CHOZI LA HERI kuna rangi hizi;

NYEUSI

- 1) Nyeusi ni ishara ya MTU Wa asili ya kiafrika. Hii ina maana kuwa, mazingira na wahusika ndani ya riwaya Hii ni yenye asili ya Kiafrika.
- 2) Pili, rangi nyeusi inaashiria matatizo au shida. Hivyo basi rangi hii imetiwa jaladani kutudokezea kuwa lazima wahusika kwenye riwaya wanakumbwa na shida au matatizo fulani kwenye safari ya uhusika wao kitabuni.
- 3) Tat, rangi nyeusi inatumika Kwa maana ya mauti au vifo. Kawaida ya maisha ilivyo ni kwamba, hata mazishini watu huvalia mavazi meusi kama ishara ya maombolezo hasa kuhusiana na kifo. Hali ni hivyo kitabuni kwani wahusika wapo wafao kutokana na sababu mbalimbali.
- 4) Nne, rangi hii yatumika kumaanisha Giza au usiku. Haya ni majira kwenye nyakati za saa hasa baada ya mchana. Jinsi giza au usiku uogopwavyo Kwa maovu na hatari fulani, ndivyo kitabuni tutaraji uoga mionganoni mwa wahusika na madhila pia kutendeka hasa majira ya usiku kitabuni.
- 5) Tano, weusi ni ishara ya siri! Siri ni mambo yasiyotamanika kujulikana Kwa watu au kwa wale wasiohusika kwayo. Mara nyingi ni NJAMA au siri tu. Hivyo, tutaraji kukumbana na siri si haba kitabuni baina ya wahusika na njama za hapa na pale!

NYEKUNDU

- a) Kwanza, huashiria hali ya hatari au onyo! Rangi hii inamaanisha ndani ya riwaya hii tutaraji hatari mbalimbali pamoja na onyo kadha wa kadha. Wale wameanza au wamekisoma hiki kitabu mtabaini kuwa Bw. Ridhaa, analazimika kutoka kwao na jamaa yake kutokana na vitisho na hatari ya kupoteza uhai hata akawa amepoteza mkewe, wanawe na mkazamwana.
- b) Pili, ina maana ya damu au ngeu. Kitabuni kuna uhusiano wa kinasaba au kiukoo ambayo sote twajua ni uhusiano wa KIDAMU! Zaidi, kuna umwagikaji wa damu...watu wanauawa hasa kwa ghasia zitokanazo na siasa.
- c) Tat, rangi hii pia inaashiria mapenzi. Riwayani, yapo mapenzi ya huba yapelekeayo wahusika kadha wa kadha kuoana. Pia, kunao wanaoonyesha au kudhihirisha mapenzi kwa kushirikiana na kusaidia wenzao kwa hali

mbalimbali.

NYEUPÉ

- a) Kwanza, ina maana ya AMANI! Tunataraji kitabuni kudumu amani aidha kabla au baada ya hali fulani. Ni kweli na wazi kwamba hakuwezekani kuwapo na CHOZI LA HERI bila AMANI kuwepo miongoni mwa wafurahiao.
- b) Pili, humaanisha hali sawa au shwari. Hivi ni kumaanisha eti hali hata kama yaweza kuwa mbaya vipi kitabuni lazima tutaraji wema, utulivu na hali shwari aidha kabla au baada ya hali mbaya au ya machafuko. Licha ya mambo kuwaendea vibaya wahusika wengi riwayani, hatimaye mna amani ya kudumu.

UDHURUNGI.

- Hii rangi inatumika mara nyingi kumaanisha utajiri au ubwanyenye. Hali wazi kweli kitabuni lazima mna wale washikilia vyombo yya uchumi pamoja na wenye kumiliki vijasiriamali. Hao ni matajiri ambao utajiri wao na maisha yao ndio ukweli wa rangi hii, UTAJIRI!

MANJANO.

- Ina maana ya TUMAINI. Jinsi wengi tujuavyo huwa na hiyo maana ya tumaini au Kitabuni, japo wahusika wana pitia mateso matatizo na bali mbaya, kupo wahusika watakaokuwa na ari ya kuona kesho yao njema licha ya kuwa hali mbaya wakati huo. Tumaini hili, ndio uti wa mgongo wa kuona kesho Leo na kuipangia wema hata kama Leo hio ni mbaya.
- Jina lake mwandishi liko maeneo yayo hayo na limeandikwa kwa rangi ya manjano. Rangi hii pia huashira ukomavu. Mwandishi wa riwaya hii ni mwenye tajriba pana. Amekomaa katika uandishi wa kazi za fashi. Masuala anayoyaangazia ni yale yanayoiathiri jamii yake. Ametumia mtindo unaoashiria upeo wa ukomavu wake.

KIJANI KIBICHI

- Maana ya rangi hii ni uhai na rutuba. Riwayani yamo maeneo yaliyo na rutuba yanayotoa mazao mengi. Katika eneo la Msitu wa Heri alikoishi Ridhaa kwa miongo mitano, mwanzoni kulikuwa kama jangwa la Kalahari lakini Ridhaa alihakikisha kuwa kijiji hiki kimepata maji ya mabomba hadi eneo zima likatwaa rangi ya chanikiwiti. Miti mingi kama Miambakofi, mivule na miti mingine kapandwa. Maeneo mengine yaliyokuwa na rutuba ni kama Msitu wa Mamba. Watu waliogura makwao walipohamia hapa walikata miti na kupanda vyakula kama mahindi ambayo yalifanya vizuri mno.

SAMAWATI

- Buluu. Sote twajua kuwa rangi hii ni ya mbingu(SKY) ilà, rangi yake hutokea kwenye sura ya maji hasa ziwa au bahari! Ujumla, twaita rangi yake maji samawati...na hii ina maana kuwa maji ni uhai. Sina shaka, hakuwezi kuwapo wahusika bila wao kuwa na uhai...hii ndio maana nzima ya kukubali kwamba, uhai upo kitabuni kwani jinzi tu tulivyoanza na rangi nyeusi(kifo) hakuna kifo bila uhai kutanguliza!

CHOZI LA SHARI

Anwani chozi la heri inaweza kuchukuliwa kama kinaya kwa kuwa inasawiri chozi la huzuni. Hapa mhakiki au mwanafunzi anaweza kujadili hali ambazo zinaibua hisia au hali ya huzuni kutofikia matarajio au kuvunjikiwa. Baadhi ya

- 1) Mauaji. Ridhaa kuiptoteza familia nzima isipokuwa Mwangeka.
- 2) Wahafidhina kuongozwa na mtazamo wa kijadi kwamba mwanamke hawezi kuwa kiongozi wa taifa. Hili linawafanya kupinga ushindi wa Mwekevu.
- 3) Dhuluma. Wanaume katika visakale vya majirani kufanyishwa kazi kikatili na kiongozi wa kike.
- 4) Uharibifu wa mali. Wanaharakati wanachoma nyumba na magari. Nyumba ya Ridhaa inachomwa. Wanaharakati wanapigwa risasi na walinda usalama.
- 5) Unyanyasaji wa kimpenzi. Mwanaheri na Lime wanafanyiwa unyama na vijana wenzao huku baba Yao akitazama. Watoto wa kiume wanalaawitiwa.
- 6) Mazingira duni kwenye kambi ya wakimbizi. Wazazi wanaishi kwenye chumba kimoja na watoto, ukosefu wa chakula na ukosefu wa woo.
- 7) Uharibifu wa mazingira. Wanyoge wanatumia woo vya kupeperusha katika mtaa wa Sombera. Wakazi wa Msitu wa Mamba wanakata miti ili kukita majengo na kupanda chakula.
- 8) Kubomolewa kwa majumba na uongozi. Ridhaa anayapoteza majumba yake kwa njia hii.
- 9) Ubaguzi wa kikabila. Subira anadhulumiwa na mayaa hadi anawaacha mumewe na watoto na kufa kwa matumizi mabaya ya vlelo.
- 10) Ukiukaji wa haki za watoto. Kitoto kilichoookotwa na Neema kilikuwa kimetupwa kwenye ja; Sauna anawaiba Dick na Mwaliko; Naomi anawaacha watoto wake bila kuwazia maisha yao; babake Zohali anamdhaililisha na kumfanya atoroke kwao.
- 11) Kutoweka mipaka ya mahusiano. Mwalimu Fumba anahuksiana na mwanafunzi wake kimpenzi. Anamtunga mimba.
- 12) Kusambaratika kwa asasi ya ndoa. Naomi anamwacha mumewe na watoto; Annette anaenda ng' ambo na kumwachia mumewe, Kiriri, upweke.
- 13) Uzinzi. Bwana Tenge anahuksiana kimpenzi na wanawake wengine na hali ana mke.
- 14) Ndoa za mapema na lazima. Pete anaachishwa masomo akiwa katika darasa la saba na kuozwa kwa Mzee Fungo.
- 15) Ubaguzi katika elimu. Pete anaachishwa Shule na kuozwa ili ndugu zake wa kiume waendelee na masomo.
- 16) Kulazimika kuishi katika mazingira mageni. Umu na ndugu zake wanalelewa na familia ya Mwangeka na Mwangemi; Hazina na wenzake wanaishi katika makao waliyojengewa.
- 17) Unyonyaji wa raia na wakoloni mamboleo. Bei ya mazao inaanuliwa na wageni. (Rejelea mazungumzo ya Tila na Ridhaa, 11k. 43-44)
- 18) Ukosefu wa nafasi za kazi unaowafanya Vijana kuwa mawindo rahisi ya njama za wenye nguvu. Kijana aliyeava shati lililoandikwa 'Hitman' analalamikia kutumwa na uhitaji wao kuwasaidia viongozi kupata vyeo kwa njia za

ufisadi.

- 19) Hali duni katika hospitali za umma. Selume analalamikia ukosefu wa vifaa vyatya kama vile glavi.
- 20) Ujane. Mwangeka anampoteza mke wake, Lily, naye Apondi anampoteza mumewe, Ridhaa naye anafisha na mkewe, Terry.
- 21) Elimu duni isiyowapa vijana mbinu za kujitegemea. Kijana aliyevali shati lililoandikwa 'Hitman' analalamikia kupewa elimu ya kinadharia.
- 22) Kuachishwa kazi bila kosa. Lunga anafutwa kwa kipinga hatua ya kuwauzia raia mahindi yaliyoharibika.
- 23) Kukosa huduma za afya. Kijijini mwa baba yake Shamsi hakuna hospitali. Hospitali ya wanyonge mjini inakosa dawa.
- 24) Matumizi mabaya ya vimeo. Shamsi anapovunjikiwa na maisha anaingilia matumizi ya vimeo. Anaisifu chupa ya pombe na kuiita rafiki.
- 25) Wasomi kukosa stadi za kukabiliana na magumu maishani. Shamsi amehitimu shahada na hali anashindwa kudhibiti ulevi.
- 26) Unyakuzi wa mali ya wanyonge. Shamba la baba yake Shamsi linanyakuliwa. Wanaishia kuwa maskwota katika shamba lao.
- 27) Utengano wa familia. Japo Naomi ana hamu ya kuwaona wanawe, amewatafuta na hajawapata.
- 28) Vijana kushindwa kukabiliana na changamoto za ujana, Zohali anashindwa kujidhibiti. Anaishia kuambulia ujauzito akiwa shulenii.
- 29) Tindi anachelewa kwenye burudani na kuishia kusababisha kifo cha ndugu yake, Lemi.
- 30) Mwangemi na Neema kukosa kupata mtoto, wanalazimika kupanga mtoto.
- 31) Ubaguzi wa watu wenye mahitaji maalum. Neema anachelea kukipanga kitoto alichookota kwa kuchelea kuwa kinaweza kutokana na ukoo wa wenye kifafa au wendawazimu.
- 32) Kushiriki tamaduni zinazowarudisha nyuma wanajamii. Tuama anapopashwa tohara anavuja damu. Inabidi alazwe hospitalini. Wenzake Tuama wanakufa.
- 33) Ukengeushi. Wanawahafidhina wanaiona nchi Yao kama isiyowahakikishia mustakabali mwema. Watoto wa Kiriri wanamaliza masomo yao na kukatalia ng'ambo licha ya rai ya baba Yao kwamba waje wasaidie kuendeleza biashara zake. Mmoja wao, Songoa, anasema kwamba nchi haina chochote cha kumpa.
- 34) Maafisa wa usalama kuendeleza uhalifu badala ya kusaidia kuuangamiza. Dick anasema kwamba badala ya maafisa wa polisi kuukomesha ulanguzi wa dawa wa Buda, wanaingia humo kwa buda kwa tabasamu na kutoka kwa vicheko; wamepewa hongo.
- 35) Raia wanachomekea kwenye jengo lililokodishwa na Ridhaa huku zimamoto likikawia kwenda kuuzima moto, nao wenye biashara wakifunga milango ya kuhepea.

- 36) Raia wanachomeka kwa mafuta wanapoenda kupora mafuta kwenye lori lililoanguka. Makaa, ndugu yake Ridhaa, anachomeka akiwaokoa watu waliokuwa wakiiba mafuta.
- 37) Uongozi unawaacha watu wajenge katika Msitu wa Mamba huku ukijua kuwa sehemu hii ni marufuku. Wanawapa hatimiliki na hatimaye kuwahamisha huku. Fidia wanayopewa watu, kama vile Lunga, haitoshi. Inabidi Lunga awahamishe watoto wake kutoka Shule ambamo walikuwa wakisomea.
- 38) Umiliki wa ardhi kutochunguzwa kwa kina. Watu kuweza kuuziwa hata sehemu ambazo ni mazira; wengine kupewa hatimiliki ya ardhi ambayo tayari inamiliiki na wengine (uk. 57-58).

UFAAFU WA ANWANI

- Anwani ya Riwaya hii ni Chozi la Heri. CHOZI ni tone la maji au uowevu linatoka machoni ambalo aghalabu hutokea mtu anapolia, kufurahi au moshi unapoingia machoni. Nalo jina HERI lina maana tatu:
    - ✓ Ni kuwepo kwa amani, utulivu na usalama
    - ✓ Ni hali ya kupata Baraka na mafanikio
    - ✓ Ni afadhalii.
  - Maneno haya yanapotumika pamoja tunapata maana iliyo na undani zaidi kuliko jina likitumika peke yake. Kwa hivyo, **chozi la heri** ni chozi ambalo linatoka wakati mhusika fulani amepata amani, utulivu, usalama, baraka na mafanikio.
  - Maana nydingine ni kuwa chozi hili linaonekana ni chozi (la) afadhalii bora au nafuu.
  - Kwa kujikita katika maana mbalimbali yanayojiteze wakati maneno hayo mawili yamewekwa pamoja, matukio yafuatayo yanaafiki ufaafu wa **CHOZI LA HERI**.
- 1) Mwandishi anatuleza kuwa Ridhaa alipokwenda shulenii siku ya kwanza alitengwa na wenzake kwani hawakutaka ashiriki michezo yao. Kijana mmoja mchokozi alimwita 'mfuata mvua' aliyejukua kuwashinda katika mitihani yote. Ridhaa alifululiza nyumbani na kujitupa mchangani na kulia kwa kite na shake. Mamake alimliwaza na kumhakikishia kumwona mwalimu keshoye. Tangu siku hii, huu ukawa ndio mwanzo wa maisha ya heri kwa Ridhaa kwani baada ya mwalimu kuzungumza na wanafunzi umuhimu wa kuishi pamoja kwa mshikamano, Ridhaa alipea kwenye anga ya elimu hadi kufikia kilele cha cha elimu na kuhitimu kama daktari.
  - 2) Ridhaa alipotoka kwenye Msitu wa Mamba alijiona nafuu kwani wapwa zake- Lime na Mwanaheri walikuwa wamepata matibabu. Dadake Subira alitibiwa akapona. Mwamu wake Kaizari amepona donda lilirosababishwa na kuwatazama mabinti zake wakitendewa ukaini(kubakwa) na Vijana wenzao. Ridhaa anajua kuwa Kaizari ni afadhalii kwa sababu hakuna aliyemtenga na mmoja kati ya jamaa zake. Ridhaa anapomfikiria Kaizari anajambia heri nusu Shari kuliko Shari kamili.
  - 3) Ridhaa aliposikia sauti ya kike ikitangaza, tangazo lile lilimrudi Sha katika mandhari yake ya. Alijaribu kuangaza macho yake aone anakoenda lakini macho yalijaa uzito wa machozi ambayo alikuwa ameyaacha yamchome na kutiririka yatakavyo.
  - 4) Wakati Ridhaa alimkazia macho Mwangeka-waka Mwangeka alikuwa akijiuliza iwapo babake amekuwa mweh kwa kukosa kushirikiana na majirani kuchimba kaburi kuyazika majivu- matone mazito ya machozi yalitunga machoni mwake Mwangeka. Akayaacha yamdondoke na kumcharaz, yatakavyo. Uvuguvugu uliotokana na mwanguko wa macho: haya uliulainisha moyo wake, ukampa amani kidogo. Moyo wake ukajaa utulivu sasa kwa kujua kuwa wino wa Mungu haufutiki.
  - 5) Wakati Ridhaa alikuwa akimsimulia Mwangeka misiba iliyomwandama tangu siku alipoondoka kwenda kuweka

amani Mashariki ya Kati, Ridhaa alisita akajipagusa kijasho kilichokuwa kimetunga kipajini mwake kisha akatoa kitambaa mfukoni na kuyafuta machozi yaliyokuwa yameanza kumpofusha. Uk 48

- 6) Mwangeka alipokuwa ameketi mkabala na kidimbwi cha kuogelea, mawazo yake yalikuwa kule mbali alikoanzia Akawa anakumbuka changamoto za ukauji wake. Akawa kumbuka wanuna wake. Alipomkumbuka Annatila(Tila) mwili ulimizima kidogo akatabasamu kisha tone moto la chozi: likamondokda.
- 7) Katika Msitu wa Simba kulikuwa na maelfu watu waliogura makwao. Kati ya familia zilizoguria humu ni familia ya Bwana Kangata. Kwa Kangata na mkewe Ndarine, hapa palikuwa afadhali kwani hawakuwa na pa kwenda kwa kuwa hata kule walikokuwa wakiishi awali hakukuwa kwao. Uk 57
- 8) Wakati Dick walikutana kisadfa na Umu katika uwanja wa ndege, walikumbati ana kwa furaha. Machozi yaliwadondoka wote wawili na wakawa wanalia komyakimya. Walijua fika kuwa jaala ilikuwa imewakutanisha na kwamba hawatawahi kutengana tena. Maisha sasa yalianza kuwa ya heri kwao.
- 9) Baada ya miaka kumi ya kuuza dawa za kuleyya, Dick alifafulu hatimaye kujinasua kutoka kwa kucha za mwajiri wake. Alianza biashara yake mwenyewe ya kuuza vifaa wa umeme. Sasa akaanza kujitegemea kwa kuwa amejajiri. Alikuwa ameufungua ukurasa mpya katika maisha yake. Maisha yake sasa ni ya heri.
- 10) Wakati Neema na Mwangemi walikabidhiwa mtoto wao wa kupanga na Mtawa Annastacia, Mwaliko alimkumbatia Neema na kumwita mama na kumwahidi kuwa ataenda naye. Neema alidondokwa na chozi la furaha na kumkumbatia Mwaliko kwa mapenzi ya mama mzazi. Hili lilikuwa ni chozi la heri kwa Neema.
- 11) Dick alimweleza Umu kuwa siku waliokutana katika uwanja wa ndege na wakasafiri pamoja, hiyo ndiyo ilikuwa siku ya heri Zaidi kwake. Nasaha alizopewa na Umu zilimfunza thamani ya maisha. Kisadfa, huu ndio wakati Dick alikuwa ameamua kubadilisha maisha na kuishi maisha mapya yasiyokuwa ya kuvunja sheria.
- 12) Dick aliposimulia namna wazazi wake wapya pamoja na Umu waliviyomfaa maishani, kila mmoja katika familia hii alilia. Bila shaka yalikuwa machozi ya heri
- 13) Baada ya Mwaliko kujitambulisha kwa Umu na Dick, umu na Dick hawakungojea amalize. Walikimbia wote wakankumbatia ndugu yao, wakaanza kulia huku wakiliwazana. Haya yalikuwa machozi ya furaha kwao kwa kupatana tena wote wakiwa hai. Kwa kweli kila mmoja alitokwa na chozi la heri.
- 14) Mwaliko alimwambia babake kuwa kuja katika hoteli ya Majaliwa kuliwalettea heri kwa kuwa familia yao sasa imepanuka. Sasa amekutana na watu aliokuwa tu anasikia wakitajiwa. Maisha sasa ni afadhali.
- 15) Dick alitoa shukrani tele kwa Umu kwa kuwa alimpa matumaini kuwa siku moja watampata ndugu yao Mwaliko. Mwaliko hata anapomtazama Umu, macho yake yakiwa yamefunkwa na vidimbwi vyta machozi, anajua kuwa familia yao imerudiana japo katika mazingira tofauti.
- 16) Siku ambayo Mwangeka alimwoa Apondi ilikuwa siku ya heri kwake kwani alimwaga chozi la heri. Tunaelezwa kuwa, Ridhaa alijua kuwa wakati ndio mwamuzi, ipo siku atakapotokeza hurulaini wake Mwangeka. Ataifungua kufuli kubwa iliyoufunga moyo wake na hiyo itakuwa siku ya kumwaga chozi la heri.

MUHTASARI WA CHOZI LA HERI

1-12

MANDHARI

DHAMIRA YA MWANDISHI

MAUDHUI.(50)

Maudhui ni jumla ya mawazo yote yanayozungumzwa pamoja na mtazamo wa mwandishi juu ya mawazo hayo.

KWA NAKALA KAMILI YA CHOZI LA HERI PIGA SIMU KWA NAMBARI 0724351706(BWANA CHEPKWONY)

NAKALA NZIMA INA:

- MANDHARI (KIWAKATI, KIHALI NA MAHALI)
- MAUDHUI YALIYOFAFANULIWA KWA UKAMILIFU (MAUDHUI 50)
- WAHUSIKA NA UMUHIMU WA WAHUSIKA (WAHUSIKA120)
- TAMATHALI ZA USEMI